

EVROPSKÁ KOMISE

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ

REGIONÁLNÍ POLITIKA

Tematický rozvoj, dopady, hodnocení a inovativní činnosti

Hodnocení a adicionalita

Nové programové období 2007–2013

Metodické pracovní dokumenty

PRACOVNÍ DOKUMENT 4

**Metodické pokyny pro provedení
analýzy nákladů a přínosů**

08/2006

Obsah

1. OBLAST PŮSOBNOSTI POKYNU	3
2. OBECNÉ ZÁSADY ANALÝZY NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ	3
2.1 Analýza nákladů a přínosů a velké projekty	4
2.2 Prvky, které je třeba zahrnout do analýzy nákladů a přínosů	5
2.2.1 Definice cílů, identifikace projektu a výsledky studií proveditelnosti	5
2.2.2 Finanční analýza	5
2.2.3 Ekonomická analýza.....	8
2.2.4 Analýza citlivosti a analýza rizik	10
3. STANOVENÍ VÝŠE GRANTU EU	11
3.1 Právní rámec	11
3.2 Oblast působnosti	11
3.3 Odůvodnění metody mezery ve financování	11
4. ZVLÁŠTNÍ OTÁZKY	12
4.1 Běžně očekávaná ziskovost.....	12
4.2 Zásada „znečišťovatel platí“	14
4.3 Rovnost (cenová dostupnost).....	14
4.4 Partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem (PPP).....	15
5. ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY	16
6. SLOVNÍK	17
7. ODKAZY	18
PŘÍLOHA I: PARTNERSTVÍ MEZI VEŘEJNÝM A SOUKROMÝM SEKTOREM (PPP)	19
PŘÍLOHA II: ROVNOST (CENOVÁ DOSTUPNOST)	20
PŘÍLOHA III: STANOVENÍ VÝŠE GRANTU EU: ČÍSELNÝ PŘÍKLAD	21

1. OBLAST PŮSOBNOSTI POKYNU

Cílem tohoto dokumentu je představit soubor pracovních pravidel, která povedou k větší důslednosti a přesnosti při provádění budoucích analýz nákladů a přínosů v rámci žádostí o podporu z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) a Fondu soudržnosti, a tím i k informovanějšímu rozhodování.

Dokument je určen řídicím orgánům, které provádění analýz nákladů a přínosů zadávají nebo je provádějí interně. Není však zamýšlen jako návod nebo příručka k provádění analýz nákladů a přínosů¹.

Tento pracovní dokument objasňuje některé obecné zásady analýzy nákladů a přínosů velkých projektů a postup stanovení výše grantů EU pro všechny projekty. Vychází z praktických zkušeností získaných při posuzování projektů během předchozích programových období, přičemž zohledňuje nový právní rámec pro období 2007–2013.

Ustanovení čl. 40 písm. e) nařízení 1083/2006 stanoví, že předložení velkých projektů Komisi s žádostí o finanční podporu v rámci strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (dále jen „fondy“) **musí být doprovázeno informacemi o analýze nákladů a přínosů**. Od Komise se vyžaduje, aby pro provedení analýzy nákladů a přínosů vydala orientační metodické pokyny.

S ohledem na projekty vytvářející příjmy navrhla Komise zjednodušit a znovu upravit metodu pro stanovení míry pomoci z fondů (tzv. „metodu mezery ve financování“) pro projekty vytvářející příjmy. V této souvislosti reaguje na kritiky týkající se nedůslednosti, které vznesl Evropský účetní dvůr. K prováděcímu nařízení Komise 1828/2006 jsou také připojeny standardizované žádosti pro investice do infrastruktury a pro produktivní investice.

K zajištění důslednosti uvnitř členského státu se navrhuje, aby členské státy vypracovaly vlastní orientační rámce zohledňující konkrétní institucionální uspořádání, a to zejména pro odvětví dopravy a životního prostředí.

První část tohoto pracovního dokumentu se zabývá obecnými zásadami analýzy nákladů a přínosů a nastiňuje prvky, které mají být považovány za součást projektových žádostí předkládaných útvarům Komise ke schválení. Druhá část dokumentu obsahuje pokyny týkající se určování základu, od kterého se odvíjí stanovení výše grantu EU. Třetí část popisuje zvláštní otázky týkající se běžně očekávané ziskovosti, zásady „znečišťovatel platí“, cenové dostupnosti a partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem.

2. OBECNÉ ZÁSADY ANALÝZY NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ

Důvody, proč se u velkých projektů vyžaduje předložení analýzy nákladů a přínosů, jsou dva. Zaprvé je třeba ukázat, že je projekt žádoucí z hospodářského hlediska a přispívá k cílům regionální politiky EU. A zadruhé je třeba poskytnout důkaz, že příspěvek

¹ Generální ředitelství pro regionální politiku v roce 2002 aktualizovalo „Návod pro analýzu nákladů a přínosů investičních projektů“ pro EFRR, fond ISPA a Fond soudržnosti. Dokument je k dispozici na internetových stránkách Info regio.

z fondů je pro finanční životaschopnost projektu potřebný. Na tomto základě by se měla stanovit vhodná úroveň pomoci.

Analýza nákladů a přínosů je základním nástrojem pro odhad hospodářských přínosů projektů. V zásadě by měly být posouzeny všechny dopady – finanční, hospodářské, sociální, v oblasti životního prostředí atd. Cílem analýzy nákladů a přínosů je zjistit a v penězích vyjádřit (tj. přiřadit jim peněžní hodnotu) veškeré možné dopady s cílem stanovit náklady a přínosy projektu; poté se výsledky sečtou (čisté přínosy) a vyvodí se závěry, zda je projekt žádoucí a zda má význam jej provádět. Náklady a přínosy by se měly ocenit na přírůstkovém základě tak, že se zváží rozdíl mezi scénářem s projektem a alternativním scénářem bez projektu.

Dopady je nutné posuzovat ve vztahu k předem stanoveným cílům. Hodnocením projektu prostřednictvím mikroekonomických ukazatelů může analýza nákladů a přínosů posoudit návaznost projektu na konkrétní makroekonomické cíle a jeho význam z hlediska těchto cílů. V souvislostech regionální politiky se analýza nákladů a přínosů používá k posouzení významu daného investičního projektu pro cíle regionální politiky EU.

Úroveň používaná v analýzách nákladů a přínosů musí být vymezena s ohledem na společnost, v níž má projekt významný dopad. Náklady a přínosy mohou vzniknout na různých zeměpisných úrovních, takže je nutné přijmout rozhodnutí, na které z úrovní by měly být uvažovány. To obvykle závisí na rozsahu a oblasti působnosti projektu. Uvažovat lze dopady na úrovni místní, regionální, celého státu, nebo dokonce na úrovni Společenství.

Při odhadu potenciálních dopadů projektu se musí analytici vždy vypořádat s nejistotou. To se v analýze nákladů a přínosů musí řádně zohlednit a vyřešit. Nezbytnou součástí komplexní analýzy je posouzení rizik, neboť organizátorovi projektu umožňuje lépe pochopit způsob, jak by se odhadované dopady pravděpodobně změnily, kdyby se ukázalo, že některé z klíčových proměnných projektů jsou jiné, než se očekávalo. Důkladná analýza rizik představuje základ pro solidní strategii řízení rizik, která se následně promítne zpět do návrhu projektu.

2.1 Analýza nákladů a přínosů a velké projekty

Ustanovení čl. 40 písm. e) nařízení 1083/2006 vyžaduje, aby členský stát (nebo řídicí orgán) Komisi u velkých projektů poskytl analýzu nákladů a přínosů. Hlavní důvody, proč se analýza nákladů a přínosů u velkých projektů vyžaduje, jsou dva:

1) Posoudit, zda **má význam** projekt spolufinancovat.

Přispívá projekt k cílům regionální politiky EU? Posiluje růst a zvyšuje zaměstnanost? K ověření toho je nutné provést ekonomickou analýzu a prozkoumat účinek na hospodářské ukazatele odhadované v analýze nákladů a přínosů. Jednoduché pravidlo zní: pokud je hospodářská čistá současná hodnota (ENPV) kladná, je na tom společnost (region / země) lépe s projektem, protože jeho přínosy jsou vyšší než náklady. Proto by měl projekt získat pomoc z fondů a být spolufinancován, pokud je to potřeba (viz níže).

2) Posoudit, zda projekt **potřebuje** spolufinancování.

Skutečnost, že projekt pozitivně přispívá k cílům regionální politiky EU nutně neznamená, že musí být spolufinancován z fondů. Kromě toho, že je projekt žádoucí

z hospodářského hlediska, může být také ziskový z finančního hlediska, a v takovém případě by neměl být spolufinancován z fondů. Ověření toho, zda projekt potřebuje spolufinancování, vyžaduje finanční analýzu. Je-li finanční čistá současná hodnota investice bez příspěvku z fondů (FNPV/C) záporná, je možné projekt spolufinancovat; grant EU by neměl převýšit částku, při které začne projekt vytvářet zisk, aby nedošlo k nadměrnému financování.

Od členských států se v podstatě vyžaduje, aby pro velké projekty útvarům Komise předkládaly analýzy nákladů a přínosů s cílem poskytnout důkaz o tom, že v rámci cílů regionální politiky EU je projekt žádoucí z hospodářského hlediska ($ENPV > 0$) a současně potřebuje příspěvek z fondů, aby byl finančně proveditelný ($FNPV/C < 0$).

2.2 Prvky, které je třeba zahrnout do analýzy nákladů a přínosů

Za hlavní zdroj informací by měl být považován „Návod pro analýzu nákladů a přínosů investičních projektů“ Evropské komise, který čtenáři nabízí důkladné pojednání o tomto tématu. Cílem tohoto oddílu je poskytnout stručný přehled hlavních prvků, které by měly být zahrnuty do zpráv o analýze nákladů a přínosů, jež mají být předkládány Komisi.

2.2.1 Definice cílů, identifikace projektu a výsledky studií proveditelnosti

Pokud vznikne potřeba a je zjištěna, měly by být nejprve vymezeny cíle opatření požadovaného k vyřešení této potřeby. Poté by měly být zváženy a posouzeny různé možnosti tak, aby se určilo, která alternativa může lépe přispět ke splnění cílů. Projekt lze definovat jako operaci složenou z řady prací, činností nebo služeb, které jsou určeny k dosažení nedělitelného úkolu přesné hospodářské nebo technické povahy, s jasně určenými cíli. Poté je třeba, aby byl projekt jasně označen jako *samostatná jednotka pro analýzu*. To znamená, že v určitých případech by měly být pro účely analýzy nákladů a přínosů některé podprojekty považovány za jeden velký projekt, zejména pokud stavební fázi, na kterou je požadována pomoc z fondů, nelze považovat za funkční samu o sobě. Ve vhodných případech je možné do analýzy zahrnout síťové účinky.

Měl by být poskytnut důkaz, že vybraný projekt je z uvažovaných možností nejvhodnější alternativou. Tuto informaci by obvykle měly obsahovat výsledky studií proveditelnosti, které musejí být předkládány Komisi podle čl. 40 písm. c).

V souvislostech regionální politiky EU je nutné prokázat návaznost projektu na cíle operačního programu nebo prioritní osy.

Projekt je definován jako „**velký projekt**“, pokud jeho *celkové náklady* přesahují (článek 39):

- 25 milionů EUR v případě životního prostředí;
- 50 milionů EUR v jiných oblastech.

2.2.2 Finanční analýza

Hlavním účelem finanční analýzy je výpočet ukazatelů finanční výkonnosti projektu. Obvykle se tato analýza provádí z hlediska vlastníka infrastruktury. Pokud jsou však vlastníkem a provozovatelem různé subjekty, měla by se zvažovat konsolidovaná finanční analýza. Používanou metodikou by měla být analýza diskontovaných peněžních toků (DCF). Metoda diskontovaných peněžních toků má dva hlavní charakteristické rysy:

1. Uvažují se pouze *peněžní toky*, tj. skutečná částka peněz, která se v rámci projektu získá nebo vyplatí. V důsledku toho například nepeněžní účetní položky jako **odpisy a podmíněné položky nesmějí být do analýzy diskontovaných peněžních toků zahrnuty**. Pokud je však navrhovaný projekt doprovázen podrobnou analýzou rizik, je možné podmíněné položky zahrnout do *způsobilých nákladů*, pokud nepřesáhnou 10 % celkových investičních nákladů po odečtení podmíněných položek. Podmíněné položky by ale neměly být nikdy zahrnuty do nákladů uvažovaných pro určení mezery ve financování, protože nepředstavují peněžní toky.

Uvažovat je nutné peněžní toky v tom roce, v němž k nim došlo, a v daném **referenčním období** (viz rámeček níže). Pokud je skutečná hospodářská životnost projektu delší než uvažované referenční období, měla by být zohledněna též **zbytková hodnota**. V ideálním případě by se tato hodnota měla vypočítat jako současná hodnota očekávaných čistých peněžních toků během let hospodářské životnosti, které přesahují referenční období.

REFERENČNÍ OBDOBÍ

Referenčním obdobím se označuje počet let, pro který se v analýze nákladů a přínosů uvádí prognóza. Prognóza týkající se budoucího vývoje projektu by měla být vyjádřena pro období, které je vhodné z hlediska jeho hospodářské životnosti a které je dostatečně dlouhé, aby zahrnuo pravděpodobné dlouhodobé dopady. Životnost se liší v závislosti na povaze investice. Níže je uveden referenční časový horizont podle jednotlivých odvětví na základě mezinárodně uznávané praxe a doporučený Komisí:

Odvětví	Referenční horizont	časový	Odvětví	Referenční horizont	časový
Energetika	15–25		Silnice	25–30	
Voda a životní prostředí	30		Průmysl	10	
Železnice	30		Další služby	15	
Dřívější a latinská	25				

2. Při agregaci (tj. sčítání či odčítání) peněžních toků, k nimž došlo v různých letech, je nutné zohlednit časovou hodnotu peněz. Budoucí peněžní toky se proto diskontují k současnému okamžiku pomocí diskontního faktoru, který se s časem snižuje a jehož velikost je určena volbou diskontní sazby, která má být použita v analýze diskontovaných peněžních toků (viz rámeček níže).

Jak bylo uvedeno výše, provádí se analýza nákladů a přínosů **přírůstkovou metodou**. Projekt je ohodnocen na základě rozdílů nákladů a přínosů scénáře s projektem a alternativního scénáře bez projektu. Pokud však projekt spadá pod již existující infrastrukturu vytvářející zisk, může se použití přírůstkové metody ukázat jako obtížné, nebo dokonce nefunkční. V takovém případě Komise navrhuje ve finanční analýze použít **metodu zbytkových historických nákladů**:

- scénář bez projektu neobsahuje žádnou infrastrukturu;
- scénář s projektem zohledňuje na jedné straně náklady investice nejen do nového prvku infrastruktury, ale i do stávající infrastruktury oceněné její *současnou zbytkovou hodnotou* a na druhé straně veškerý příjem vytvořený veškerou infrastrukturou

po projektu. Provozní náklady a příjmy uvažované pro celou infrastrukturu musejí být podle scénáře efektivního provozu.

Současnou zbytkovou hodnotu stávající infrastruktury lze případně vypočítat jako současnou hodnotu plateb v rámci obsluhy dluhu z nesplacených půjček.

Finanční analýza prováděná v rámci analýzy nákladů a přínosů velkého projektu, která má být poskytnuta Komisi, by se měla zejména zaměřit na:

- zhodnocení **finanční ziskovosti investice** a vlastního (státního) kapitálu,
- stanovení vhodného (maximálního) **příspěvku z fondů**,
- kontrolu **finanční udržitelnosti** projektu.

Finanční ziskovost investice lze posoudit odhadem finanční čisté současné hodnoty a finanční návratnosti investice (FNPV/C a FRR/C). Tyto ukazatele vyjadřují schopnost čistých příjmů zaplatit investiční náklady bez ohledu na to, jak jsou tyto náklady financovány. Aby mohl projekt žádat příspěvek z fondů, měla by být FNPV/C záporná, a FRR/C tedy nižší než diskontní sazba použitá pro analýzu.²

Při výpočtu finanční ziskovosti vlastního (státního) kapitálu (FNPV/K, FRR/K) se finanční zdroje (po odečtení grantu EU) investované do projektu považují za odlišné peněžní prostředky, nikoliv za investiční náklady. Kapitálové příspěvky by měly být uvažovány v okamžiku, kdy jsou projektu skutečně vyplaceny nebo refundovány (v případě půjček).

DISKONTNÍ SAZBA

Diskontní sazba, která má být použita při finanční analýze, by měla odrážet *náklady příležitosti kapitálu* pro investora. Za tyto náklady lze považovat ušlý výnos z nejlepšího alternativního projektu.

Komise doporučuje, aby byla jako orientační referenční hodnota pro projekty veřejných investic spolufinancovaných z fondů použita 5% reálná finanční diskontní sazba. Přehodnocení směrem dolů oproti programovému období 2000–2006 odráží změny se makroekonomickými podmínkami v EU.

Hodnoty lišící se od 5% referenční hodnoty je však možné odůvodnit:

- zvláštními makroekonomickými podmínkami členského státu;
- povahou investora – například diskontní sazba může být vyšší pro projekty partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem, pokud zahrnutí soukromých prostředků může zvýšit náklady příležitosti kapitálu;
- příslušným odvětvím (např. doprava, životní prostředí, energetika atd.).

Skutečné náklady (vážený průměr) kapitálu daného projektu by měly být uvažovány na dolní hranici.

Je nanejvýš důležité, aby byla zajištěna důslednost v používání diskontních sazeb u podobných projektů v témž regionu nebo v téže zemi. Komise podporuje členské státy v tom, aby ve svých pokynech stanovily pro diskontní sazbu vlastní referenční hodnoty. Tyto referenční hodnoty pak musejí být používány důsledně.

² To se však nevyžaduje u produktivních investic podléhajících pravidlům pro státní podporu.

Je nutné poznamenat, že je-li diskontní sazba vyjádřena v *reálné hodnotě*, měla by se i analýza provádět ve *stálých cenách*. V případě nutnosti je zapotřebí zohlednit změny v relativních cenách. Pokud se však používají *běžné ceny*, je nutné použít *nominální* diskontní sazbu.

Výše grantu EU se stanovuje v souladu s článkem 55. Je nutné řádně zohlednit příjmy projektu tak, aby se příspěvek z fondů upravil v závislosti na hrubém rozpětí samofinancování a aby nedošlo k nadměrnému financování. O stanovení výše grantu EU a odpovídající metodě „mezery ve financování“ pojednává oddíl 3.

Finanční udržitelnost projektu by se měla posuzovat kontrolou toho, že kumulované (nediskontované) čisté peněžní toky jsou po celé uvažované referenční období kladné. Čisté peněžní toky pro tyto účely by měly zohledňovat investiční náklady, veškeré finanční zdroje (státní i EU) a čisté příjmy. Zbytková hodnota se zde nezohledňuje, nejsou-li aktiva v posledním roce uvažované analýzy skutečně zlikvidována.

2.2.3 Ekonomická analýza

Důvodem ekonomického hodnocení je skutečnost, že vstupy do projektu by měly být oceněny náklady příležitosti a výstupy z projektu ochotou spotřebitelů platit. Je třeba poznamenat, že náklady příležitosti nutně neodpovídají pozorovaným finančním nákladům; ochotu zaplatit podobně ne vždy správně vyjadřují pozorované tržní ceny, které mohou být zkresleny, nebo dokonce nemusejí existovat. Ekonomická analýza se provádí z hlediska společnosti.

Výchozím bodem ekonomické analýzy jsou peněžní toky používané ve finanční analýze. Při určování ukazatelů hospodářské výkonnosti je třeba provést určité úpravy.

- **Daňové opravy:** je nutné odečíst nepřímé daně (např. DPH), subvence a čisté převody (např. platby na sociální zabezpečení). Do cen by však měly být započteny přímé daně. Měly by být také zahrnuty konkrétní nepřímé daně nebo subvence, pokud mají představovat opravu v důsledku externalit.
- **Opravy v důsledku externalit:** mohou se objevit některé dopady, které se z projektu rozšíří na další hospodářské subjekty bez jakýchkoliv náhrad. Tyto účinky mohou být záporné (nová silnice zvyšující úroveň znečištění) nebo kladné (nová železnice snižující dopravní zácpy na souběžných silničních komunikacích). Jelikož podle definice vznikají externality bez peněžní náhrady, nejsou obsaženy ve finanční analýze, a musejí být proto odhadnuty a oceněny.³
- **Od cen tržních k cenám účetním (stínovým):** kromě zkreslení způsobeného daněmi nebo externalitami mohou vzdálit ceny od rovnováhy konkurenceschopného (tj. efektivního) trhu i další faktory: systémy monopolů, obchodní překážky, regulace práce, neúplné informace atd. Ve všech takových případech jsou sledované tržní (tj. finanční) ceny zavádějící, a je proto třeba místo nich použít ceny účetní (stínové),

³ Pro ocenění externalit v oblasti životního prostředí lze použít různé metodiky (např. hedonická metoda oceňování, cestovní náklady, podmíněné oceňování atd.). Užitečné pojednání o analýze nákladů a přínosů v oblasti životního prostředí lze najít v Pearce et al. (2005).

kteře odrážejí náklady příležitosti vstupů a ochotu spotřebitelů platit za výstupy. Účetní ceny se vypočítají použitím *vyrovnávacích koeficientů* na finanční ceny.

STÍNOVÁ MZDA

Narušení trhu práce (minimální mzdy, dávky v nezaměstnanosti atd.) vedou běžně k tomu, že finanční mzda převyšuje náklady příležitosti práce. Uvažována by proto měla být vhodná **stínová mzda**. Tu je možné určit jako vážený průměr:

- *stínové mzdy na konkurenceschopném trhu práce*: pro kvalifikované pracovníky a „uvolněné“ nekvalifikované pracovníky (tj. nekvalifikované pracovníky dříve zaměstnané v podobné činnosti). Lze předpokládat, že tato stínová mzda se rovná finanční mzdě;
- *stínové mzdy na trhu práce s nedobrovolnou nezaměstnaností*: pro nekvalifikované pracovníky zapojené do projektu ze stavu nezaměstnanosti. Lze předpokládat, že tato mzda je rovna průměrné peněžní hodnotě volného času po odečtení dávek v nezaměstnanosti;
- *stínové mzdy na trhu práce s neformálními aktivitami*: pro nekvalifikované pracovníky zapojené do projektu z neformálních aktivit. Ta by měla odrážet hodnotu ušlého výstupu.

Váha použitá při výpočtu průměru by měla odrážet pravděpodobný podíl práce získané z každého ze zmíněných případů. Poté by se měly odečíst platby na sociální zabezpečení.

Pokud nejsou k dispozici podrobné statistické údaje o místním trhu práce, doporučuje se použít jako základ pro stanovení stínové mzdy regionální míra nezaměstnanosti. Například při vysoké nedobrovolné nezaměstnanosti lze použít tento jednoduchý vzorec:

$$SW = FW \cdot (1-u) \cdot (1-t)$$

kde SW je stínová mzda,
 FW je finanční (tržní) mzda,
 u je regionální míra nezaměstnanosti,
 t je míra plateb na sociální zabezpečení a příslušných daní.

Po provedení odhadu toku hospodářských nákladů a přínosů se použije standardní metodika diskontovaných peněžních toků, avšak použít by se měla **společenská diskontní sazba**.

Na základě dlouhodobého hospodářského růstu a čisté míry časové preference navrhuje Komise tyto **orientační referenční hodnoty společenské diskontní sazby: 5,5 % pro země přijímající podporu z Fondu soudržnosti a 3,5 % pro ostatní země**. Členské státy mohou chtít odůvodnit odlišné hodnoty odrážející zvláštní socioekonomické podmínky. Například francouzský Commissariat Général du Plan nedávno snížil referenční sazbu na 4 %, zatímco britské ministerstvo financí na investice ve veřejném sektoru důsledně uplatňuje diskontní sazbu 3,5 %. Je-li společenská diskontní sazba stanovena jako referenční hodnota, musí být používána důsledně na všechny projekty.

Pro projekt lze stanovit tyto ukazatele hospodářské výkonnosti:

- hospodářskou čistou současnou hodnotu (ENPV): aby byl projekt žádoucí z hospodářského hlediska, měla by být větší než nula.
- hospodářskou návratnost (ERR): měla by být vyšší než společenská diskontní sazba.
- poměr přínosů a nákladů (B/C): měl by být větší než jedna.

Ukazatele ERR a B/C vyjadřují zajímavé informace, protože nejsou závislé na rozsahu projektu. Tyto ukazatele však mají také některé výpočetní nedostatky.⁴ Ukazatel ENPV je spolehlivější a měl by se při posuzování projektů používat jako hlavní referenční ukazatel.

Komise podporuje členské státy v tom, aby ve svých pokynech stanovily referenční hodnoty pro vyrovnávací koeficienty a společenskou diskontní sazbu, které se mají použít v ekonomické analýze. Tyto referenční hodnoty pak musejí být používány důsledně ve všech projektech. Zvláštní pozornost by se měla věnovat stanovení stínové mzdy. V ideálním případě by se mohly pro různé regiony a různá odvětví použít různé vyrovnávací koeficienty odrážející rozdíly na příslušném trhu práce (např. různou míru nezaměstnanosti).

Ne všechny socioekonomické dopady však lze vždy vyčíslit a ocenit. Proto by se kromě odhadu ukazatelů výkonnosti měly zohlednit náklady a přínosy nevyjádřené v penězích, zejména v souvislosti s těmito otázkami: (čistý) dopad na zaměstnanost, ochranu životního prostředí, sociální rovnost a rovné příležitosti.

2.2.4 Analýza citlivosti a analýza rizik

Jak stanoví čl. 40 písm. e), mělo by součástí analýzy nákladů a přínosů být také „posouzení rizik“. Jak bylo zmíněno výše, je nutné se vypořádat s nejistotou, která je ve všech investičních projektech přítomna. Podniknout by se měly dva hlavní kroky:

1. **Analýza citlivosti:** zaměřuje se na zjištění *kritických proměnných* projektu. Provádí se tak, že se proměnné projektu postupně mění o určité procento a sledují se následné změny ukazatelů finanční i hospodářské výkonnosti. Z proměnných by se měla měnit vždy pouze jedna a ostatní parametry by měly zůstat neměnné. Návod pak doporučuje za „kritické“ považovat ty proměnné, u nichž změna o 1 % (kladná či záporná) způsobuje odpovídající změnu základní hodnoty NPV o 5 %. Je však možné přijmout odlišná kritéria.

Nahodile zvolené procentuální změny nemusejí nutně odpovídat potenciální variabilitě proměnných. Výpočet *mezních hodnot* pak může odhalit zajímavé informace tím, že ukáže, jaká procentní změna proměnných by měla za následek NPV (hospodářskou či finanční) rovnu nule.

2. **Analýza rizik:** posouzení dopadu daných procentních změn určité proměnné na výkonnostní ukazatele projektu nevypovídá o pravděpodobnosti toho, že taková změna nastane. Tím se zabývá analýza rizik. Když se kritickým proměnným přidělí vhodné rozdělení pravděpodobnosti, lze odhadnout rozdělení pravděpodobnosti finančních a hospodářských ukazatelů výkonnosti. To analytikovi umožní poskytnout zajímavé statistické údaje o výkonnostních ukazatelích projektu: očekávanou hodnotu, standardní odchylku, variační koeficient atd.

⁴ V závislosti na struktuře peněžních toků může mít v některých zvláštních případech vnitřní výnosové procento více hodnot nebo nemusí být definováno. Pokud jde o poměr B/C, může jeho hodnota například záviset na tom, zda je daná položka považována za přínos nebo za snížení nákladů.

Je třeba poznamenat, že analýzu citlivosti je možné provést vždy, avšak totéž nelze říci o analýze rizik. V některých případech (například při nedostatku historických údajů o podobných projektech) může být obtížné realisticky odhadnout rozdělení pravděpodobnosti kritických proměnných. V takových situacích by se mělo na podporu výsledků analýzy citlivosti provést alespoň kvalitativní posouzení rizik.

3. STANOVENÍ VÝŠE GRANTU EU

3.1 Právní rámec

Ustanovení čl. 55 odst. 2 zachovává metodu mezery ve financování jako základ pro výpočet grantu EU na projekty vytvářející příjmy, neboť stanoví, že *způsobilé výdaje* nepřevyší současnou hodnotu investičních nákladů, po odečtení současné hodnoty čistého příjmu z investice za konkrétní referenční období přiměřené pro kategorii dotyčné investice.

Oproti období 2000–2006 se však pro účely usouvztažnění příspěvku z fondů a příjmů vytvořených projektem neupravuje míra spolufinancování, ale způsobilé výdaje.

Je třeba poznamenat, že článek 55 se vztahuje na všechny projekty, nikoliv pouze na velké projekty. Nicméně „členské státy mohou pro monitorování příjmů vytvořených při operacích, jejichž celkové náklady nepřesahují 200 000 EUR, přijmout postupy úměrné dotyčným částkám“ – čl. 55 odst. 5.

3.2 Oblast působnosti

Článek 55 se vztahuje na investiční operace, které vytvářejí čisté příjmy prostřednictvím poplatků *hrazených přímo uživateli*. Nevztahuje se na tyto případy:

- projekty nevytvářející příjmy (např. silnice bez mýtného),
- projekty, jejichž příjmy nestačí k plnému pokrytí provozních nákladů (např. některé železnice),
- projekty podléhající pravidlům o státní podpoře – čl. 55 odst. 6.

Obecně platí, že by pro všechny projekty, které mohou podléhat analýze nákladů a přínosů, mělo být možné podle čl. 55 odst. 2 odhadnout očekávané příjmy, pokud vzniknou. Pokud se ukáže, že je odhad budoucích příjmů obtížný, měla by se věnovat zvláštní pozornost analýze citlivosti a rizik.

3.3 Odůvodnění metody mezery ve financování

Stanovení úrovně pomoci Společenství vychází z míry „mezery ve financování“ projektu, tj. z podílu diskontovaných nákladů původní investice, který nepokryjí diskontované čisté příjmy z projektu.

Identifikace způsobilých výdajů podle čl. 55 odst. 2 zajišťuje, že projekt má dostatek finančních zdrojů na to, aby byl proveden, a brání poskytnutí nenáležitých výhod příjemci pomoci, tj. nadměrnému financování projektu.

Rámeček uvedený níže ukazuje jednotlivé kroky pro stanovení výše grantu EU v souladu s článkem 55.

**JEDNOTLIVÉ KROKY PRO STANOVENÍ VÝŠE GRANTU EU
PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2007–2013**

Krok 1: Zjistěte míru mezery ve financování (R):

$$R = \text{Max EE/DIC}$$

kde

Max EE jsou *maximální způsobilé výdaje* = DIC–DNR (čl. 55 odst.2)

DIC jsou *diskontované investiční náklady*

DNR je *diskontovaný čistý příjem* = diskontované příjmy – diskontované provozní náklady + diskontovaná zbytková hodnota

Krok 2. Zjistěte „rozhodnou částku“ (DA), tj. „částku, na kterou se vztahuje míra spolufinancování dané prioritní osy“ (čl. 41 odst. 2):

$$DA = EC * R$$

kde

EC jsou způsobilé náklady

Krok 3. Zjistěte (maximální) výši grantu EU:

$$\text{EU grant} = DA * \text{Max CRpa}$$

kde

Max CRpa je maximální míra spolufinancování pro danou prioritní osu stanovená v rozhodnutí Komise o přijetí operačního programu (čl. 53 odst. 6).

4. ZVLÁŠTNÍ OTÁZKY

4.1 Běžně očekávaná ziskovost

Ziskovost vyjadřuje částku vytvořeného zisku v poměru k investované částce. Nejjednodušším způsobem posuzování ziskovosti je výpočet vnitřního výnosového procenta investice, což je diskontní sazba, při které je součet diskontovaných toků nákladů a příjmů projektu roven nule. Jinými slovy, vnitřní výnosové procento je diskontní sazba, při které má tok nákladů a příjmů nulovou čistou současnou hodnotu (NPV).

Běžně se očekává u projektu taková ziskovost, která poskytuje dostatečný příjem na to, aby přesně pokryla náklady příležitosti vstupů (nejlepší alternativní výnos, kterého by bylo možné prostřednictvím práce, řízení a vlastního kapitálu investora dosáhnout).

Očekávaná ziskovost může být úzce závislá na rizicích projektu. Riziko pak závisí na řadě faktorů jako například: socioekonomické souvislosti země / regionu, kde se projekt provádí, obtíže při provádění projektu, jeho hospodářská životnost, kursové riziko, a především riziko spojené s předpokládanými příjmy. Těmito riziky by se měla řádně zabývat analýza citlivosti a rizik.

Článek 55 umožňuje navrhnout intervenci fondů tak, že se řádně zohlední běžně očekávaná ziskovost a nedojde k nadměrnému financování. Tento aspekt je zvláště důležitý, pokud je do projektu zapojen soukromý partner. V takovém případě by měl být příspěvek z fondů stanoven obezřetně tak, aby soukromý investor nemohl dosáhnout nepřiměřeného zisku.

BĚŽNĚ OČEKÁVANÁ ZISKOVOST			
Způsob financování Očekávaná ziskovost*	Převážně půjčky (+ nízké granty)	Půjčky + granty	Veřejné granty
Střední – vysoká	<ul style="list-style-type: none"> – Letiště – Energetika – Cestovní ruch – Telekomunikace / informační a komunikační technologie (IKT) – Průmyslová zástavba a obchodní parky – Produktivní investice 		
Střední		<ul style="list-style-type: none"> – Pevný odpad – Přístavy 	
Střední - nízká		<ul style="list-style-type: none"> – Placené silnice – Veřejná doprava – Zařízení pro dodávky vody a úpravu odpadních vod 	
Nízká			<ul style="list-style-type: none"> – Železnice – Zdravotní péče – Vzdělávání – Výzkum, inovace a převod technologií
Žádná			<ul style="list-style-type: none"> – Silnice bez mýtného – Prevence povodní

* Zdroj: *Generální ředitelství pro regionální politiku*

Je třeba poznamenat, že tabulka vychází z finanční návratnosti *investice* (FRR/C), která se může v rámci jedné země značně lišit a neodráží nutně ziskovost očekávanou investorem (investory).

Tu by měl ověřit organizátor projektu případ od případu, zejména je-li zapojen soukromý investor, a to prostřednictvím odhadu příslušné finanční návratnosti *kapitálu* (FRR/K).

4.2 Zásada „znečišťovatel platí“

Zásada „znečišťovatel platí“ je jednou ze zásad politiky Společenství v oblasti životního prostředí (článek 174 Smlouvy o ES) a používá se na celém evropském území. Zvláštní právní úprava Společenství existuje pro odpady. Podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/12/ES o odpadech musí na základě zásady „znečišťovatel platí“ náklady na odstraňování odpadů nést držitel, který přenechá manipulaci s odpadem zařízení, které odpad sbírá, nebo podniku uvedenému v článku 9 téže směrnice, nebo předchozí držitelé nebo výrobce výrobku, z něhož odpad vznikl (viz článek 15).

Podle rámcové směrnice Evropského parlamentu a Rady (2000/60/ES) o vodě „členské státy vezmou v úvahu zásadu návratnosti nákladů na vodohospodářské služby, včetně environmentálních nákladů a nákladů na využívané zdroje, zejména v souladu se zásadou, že znečišťovatel platí“ (článek 9).

Komise se zaměřuje na podporu systémů výběru poplatků, v nichž náklady znečištění životního prostředí a preventivních opatření nesou ti, kdo znečištění způsobují. Tyto systémy výběru poplatků by měly být úměrné společenským mezním výrobním nákladům, včetně nákladů na životní prostředí a nákladů spojených se vzácností zdrojů v případě vody, nebo by měly být vypočteny tak, aby ovlivňovaly volbu při využívání jednotlivých způsobů provozu. Například u dopravní infrastruktury by poplatek neměl pokrývat pouze náklady na infrastrukturu, ale i externí náklady, tj. náklady spojené s nehodami, znečištěním ovzduší, hlukem a zácpami.

Je třeba poznamenat, že metoda mezery ve financování má z hlediska uplatňování zásady „znečišťovatel platí“ demotivující účinky, protože za jinak stejných podmínek vedou vyšší ceny k nižšímu příspěvku z fondu. Řídící orgány by však měly mít na paměti, že vhodný systém výběru poplatků je nejen hodnotný z hospodářského hlediska, ale také žádoucí z hlediska finanční udržitelnosti operací v dlouhém období (viz také oddíl 4.3 pojednávající o problematice cenové dostupnosti).

4.3 Rovnost (cenová dostupnost)

V rámci článku 55 mají být „aspekty rovnosti v souvislosti s relativní prosperitou daného členského státu“ považovány za odkazující na cenovou dostupnost. Článek 55 implicitně odkazuje na možné rozdíly v pomoci Společenství (prostřednictvím stanovení způsobilých nákladů) v závislosti na relativním bohatství příslušné země nebo regionu, tedy podle schopnosti uživatelů platit. Pro určitý projekt za jinak stejných podmínek platí, že čím nižší jsou ceny, tím vyšší je grant EU. Jsou-li tedy ceny stanoveny s ohledem na regionální (celostátní) úroveň důchodu, pak čím nižší je regionální (celostátní) důchod, tím vyšší je příspěvek z fondu.

Za účelem podpory alokační efektivnosti chce Komise podporovat vytváření systémů výběru poplatků, které odrážejí společenské mezní výrobní náklady. Při zvažování cenové dostupnosti však mohou členské státy chtít uměle omezit úroveň poplatků tak, aby se zabránilo neúměrnému finančnímu zatížení uživatelů, a zajistit tak, že služba nebo statek budou dostupné i pro nejvíce znevýhodněné skupiny.

V ideálním případě by systém výběru poplatků měl vycházet ze skutečné spotřeby zdrojů a ceny by měly pokrývat přinejmenším náklady na provoz a údržbu, jakož i významnou část odpisů aktiv. Přiměřená struktura cen by měla být navržena ve snaze maximalizovat příjmy projektu před poskytnutím veřejné podpory a zároveň zohlednit cenovou dostupnost. Například běžně přijímaná míra cenové dostupnosti pro dodávky vody a kanalizaci je 4 %.

Komise podporuje členské státy, aby ve svých pokynech poskytovaly údaje o mírách cenové dostupnosti (pro skupiny s průměrným nebo nízkým důchodem), které je možné považovat za referenční hodnotu pro projekty, které budou předloženy ke spolufinancování.

Řídící orgány by si měly uvědomovat možnou nepřímou úměru mezi dlouhodobou finanční udržitelností operací a úrovní cen, při které budou uživatelé za statek či službu platit, s ohledem na kritérium cenové dostupnosti.

Některé odvětvové (sít'ová odvětví) referenční hodnoty běžné cenové dostupnosti v členských státech ve střední a východní Evropě, které přijímají podporu z Fondu soudržnosti, jsou uvedeny v příloze II.

4.4 Partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem (PPP)

Dohody o partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem mají mnoho podob a představují stále se vyvíjející koncept, který musí být přizpůsoben individuálním potřebám a charakteristickým rysům každého projektu a partnerů projektu. PPP může být vhodným způsobem pro financování investic, pokud existuje dostatečný prostor pro zapojení soukromého sektoru za účelem poskytnutí dodatečného kapitálu a efektivnějších služeb. Zvláštní pozornost by pak měla být věnována právní struktuře PPP, neboť ta může do určité míry ovlivnit způsobilost výdajů, které lze spolufinancovat.

Vzhledem k obrovským požadavkům na financování, velkým nedostatkům prostředků na financování, potřebě efektivních veřejných služeb, rostoucí stabilitě trhu a sklonu k vytváření příznivých podmínek pro soukromé investice se smlouvy o PPP jeví zvláště lákavé ve všech nových členských státech.

V rámci analýzy nákladů a přínosů je zapotřebí mít při provádění finanční analýzy na paměti tyto souvislosti:

- **Finanční diskontní sazbu lze zvýšit** tak, aby odrážela vyšší náklady příležitosti kapitálu soukromého investora. To by měl odůvodnit případ od případu organizátor projektu tím, že poskytne důkazy, pokud jsou k dispozici, o dřívějších výnosech soukromého investora z podobných projektů.
- U řady druhů programů PPP (např. BOT – Build, Operate, Transfer, DBFO – Design, Build, Finance and Operate) je vlastník infrastruktury (obvykle partner z veřejného sektoru) odlišný od jejího provozovatele (partner ze soukromého sektoru). Finanční analýza se obvykle provádí z hlediska vlastníka infrastruktury. V takových případech **by se však měla pro stanovení mezery ve financování použít konsolidovaná analýza (vlastníka a provozovatele).**

Podle čl. 55 odst. 1 pochází příjem, který je třeba uvažovat při výpočtu způsobilých výdajů a následně mezery ve financování projektu, z poplatků, které přímo hradí uživatelé.

Například v modelu „stínového mýtného“ neplatí uživatelé žádné poplatky. Namísto toho platí po dobu trvání koncese partnerovi ze soukromého sektoru (provozovateli) „mýtné“ veřejný orgán (vlastník). Použití konsolidované finanční analýzy pro stanovení mezery ve financování zajistí, že v tomto případě nebude v souladu s čl. 55 odst. 1 „mýtné“ uvažováno. Příjem provozovatele ve skutečnosti odpovídá nákladům, které hradí vlastník, takže v konsolidované analýze se tyto položky vzájemně vyrovnají a neovlivní čisté peněžní toky projektu.

5. ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY

Členské státy odpovídají za používání ustanovení uvedených v nařízeních ohledně analýzy nákladů a přínosů a projektů vytvářejících příjmy. V případě velkých projektů EFRR a Fondu soudržnosti přijímá rozhodnutí Komise, která v něm stanoví příspěvek z fondů s ohledem na údaje obsažené v žádosti a další posouzení, pokud jsou nezbytná.

<p>K zajištění důslednosti uvnitř členského státu se navrhuje, aby členské státy vypracovaly vlastní orientační rámce zohledňující konkrétní institucionální uspořádání, zejména pro odvětví dopravy a životního prostředí. Komise bude i nadále, s pomocí programu JASPERS, pomáhat členským státům při plnění jejich úkolu tak, aby zajistila řádné používání pokynů EU v jednotlivých státech.</p>

Tento přístup přinese významné přínosy v podobě zjednodušení jak pro Komisi, tak pro členské státy, a přispěje tím ke zrychlení rozhodovacích procesů u rozsáhlých projektů. Rovněž bude mít významný dopad v podobě budování kapacit pro programové období 2007–2013.

6. SLOVNÍČEK POJMŮ

Diskontování:	úprava budoucí hodnoty nákladů a přínosů k současnému okamžiku prostřednictvím diskontní sazby.
Diskontní sazba:	sazba, prostřednictvím které jsou budoucí hodnoty diskontovány k současnému okamžiku.
Vnitřní výnosové procento:	diskontní sazba, při které má tok nákladů a přínosů nulovou čistou současnou hodnotu. Vnitřní výnosové procento se porovnává s referenční hodnotou, aby se zhodnotila výkonnost navrženého projektu.
Investiční náklady:	kapitálové náklady na výstavbu projektu.
Provozní náklady:	náklady na provoz investice včetně nákladů na běžnou a mimořádnou údržbu, avšak nezahrnující odpisy nebo kapitálové náklady.
Čistá současná hodnota (NPV):	částka získaná odečtením očekávaných nákladů na investici od diskontované hodnoty očekávaných přínosů.
Projekt:	operace složená z řady prací, činností nebo služeb, které jsou určeny k dosažení nedělitelného úkolu přesné hospodářské nebo technické povahy, s jasně určenými cíly.
Referenční období:	počet let, pro který se v analýze nákladů a přínosů uvádí prognóza.
Zbytková hodnota:	čistá současná hodnota aktiv k poslednímu roku referenčního období zvoleného pro hodnotící analýzu.
Projekt vytvářející příjmy	jakákoli operace zahrnující investici do infrastruktury, za jejíž používání se účtují poplatky hrazené přímo uživateli, nebo jakákoli operace zahrnující prodej nebo pronájem pozemků či budov nebo jakékoli jiné poskytování služeb za úplatu.
Příjmy:	příjem, který lze očekávat z investice prostřednictvím stanovení cen nebo poplatků.

7. ODKAZY

Commissariat général du Plan, *Révision du taux d'actualisation des investissements publics*, 2005.

<http://www.plan.gouv.fr/intranet/upload/actualite/Rapport%20Lebegue%20Taux%20actualisation%2024-01-05.pdf>

Evropská Komise, GŘ pro regionální politiku, *Guide to cost-benefit analysis of investment projects (Návod pro analýzu nákladů a přínosů investičních projektů)*, 2002.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/cost/guide02_en.pdf

Evropská komise, GŘ pro regionální politiku, *Guidelines for Successful Public–Private Partnerships (Pokyny pro úspěšné partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem)*, 2003.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf

Evropská komise, *HEATCO - A harmonised approach to assessing costs for transport projects at the European level (Harmonizovaný přístup k posouzení nákladů dopravních projektů na evropské úrovni)*, projekt financovaný v rámci šestého rámcového programu, koordinovaný univerzitou ve Stuttgartu, 2006.

<http://heatco.ier.uni-stuttgart.de/>

Evropská investiční banka a Evropská komise, *RAILPAG – Railway Project Appraisal Guidelines (Pokyny pro hodnocení železničních projektů)*, 2005.

<http://www.railpag.com>

Fankhauser S. a Tepic S., *Can poor consumers pay for energy and water? An affordability analysis for transition countries (Jsou chudí spotřebitelé schopni zaplatit energii a vodu? Analýza cenové dostupnosti pro země v procesu transformace)*, EBRD pracovní dokument č. 92, 2005.

<http://www.ebrd.com/pubs/econo/wp0092.pdf>

HM Treasury, *Appraisal and evaluation in Central Government. The Green Book (Hodnocení a oceňování v ústřední státní správě. Zelená kniha)*, HMSO, Londýn, 2003.

http://www.hm-treasury.gov.uk/economic_data_and_tools/greenbook/data_greenbook_index.cfm

Pearce D., Atkinson G. a Mourato S., *Cost Benefit Analysis and the Environment: Recent Developments (Analýza nákladů a přínosů a životní prostředí: současný vývoj)*. OECD / Edward Elgar, Cheltenham, 2005.

PŘÍLOHA I:

PARTNERSTVÍ MEZI VEŘEJNÝM A SOUKROMÝM SEKTOREM (PPP)

PPP mohou mít řadu výhod, pokud lze prokázat, že ve srovnání s jinými přístupy vytvoří dodatečnou hodnotu, pokud existuje účinná prováděcí struktura a pokud lze v rámci partnerství dosáhnout cílů všech stran.

Komise zjistila, že soukromý sektor má v programech PPP čtyři hlavní úlohy:

- poskytovat dodatečný kapitál;
- poskytovat alternativní dovednosti týkající se řízení a provádění;
- poskytovat přidanou hodnotu pro spotřebitele a širokou veřejnost;
- lépe zajišťovat potřeby a optimální využití zdrojů.

Je však nutné mít na paměti, že programy PPP jsou složité z hlediska návrhu, provádění a řízení. V žádném případě nepředstavují jedinou nebo upřednostňovanou možnost.

Byly vytvořeny *Guidelines for Successful Public–Private Partnerships (Pokyny pro úspěšné partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem)* (podrobněji viz tato internetová stránka:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf)

jako praktický nástroj pro účastníky PPP ve veřejném sektoru, kteří musejí řešit, jak sestavit program PPP a jak do něj zahrnout grantové financování. Tyto pokyny se zaměřují na čtyři klíčová témata:

- zajištění otevřeného přístupu na trh a spravedlivé hospodářské soutěže;
- ochrana veřejného zájmu a maximalizace přidané hodnoty;
- stanovení optimální úrovně grantového financování pro uskutečnění životaschopného a udržitelného projektu, ale také pro zamezení neočekávaným ziskům z grantů;
- posouzení nejúčinnějšího typu PPP pro daný projekt.

Typy PPP:

- **Tradiční veřejné zakázky na služby** – představují zadání zakázky na službu s přesně vymezenými úkoly, přičemž vlastnictví aktiv a řízení financování zůstává v rukou veřejných orgánů.
- **Projekty BOT (Build, Operate, Transfer – postav, provozuj, převed’)** – charakteristickým rysem tohoto typu PPP je, že i když aktiva zůstávají ve vlastnictví veřejného orgánu, který je také odpovědný za řízení financování, mají soukromého provozovatele, který z nich získává finanční výnosy, a tedy (přímo nebo nepřímo) finančně zatěžuje uživatele.
- **Koncesní smlouvy** – veřejný sektor svěří provozování soukromé straně, odpovědnost za financování je sdílená, soukromý koncesionář přináší kapitálovou účast. Aktivum však zůstává (v konečné fázi) ve vlastnictví veřejného sektoru.

PŘÍLOHA II:

ROVNOST (CENOVÁ DOSTUPNOST)

Níže uvedené tabulky ukazují současné míry cenové dostupnosti v členských státech ve střední a východní Evropě, které přijímají podporu z Fondu soudržnosti. Míry cenové dostupnosti jsou uváděny jak pro domácnosti s průměrným důchodem, tak pro 10 % domácností s nejnižším důchodem. Je třeba poznamenat, že se tyto ukazatele vztahují ke *skutečným* současným výdajům na služby daného síťového odvětví, a neodrážejí tudíž nutně maximální *potenciální* dostupné úrovně cen. Tyto tabulky jsou uváděny pouze pro ilustraci.

Tabulka č. 1 – Současná cenová dostupnost služeb síťových odvětví, průměrná domácnost (% celkových výdajů domácnosti)

	Elektřina	Topení	Voda
Česká republika	4,2	3,4	1,2
Estonsko	3,2	5,4	1,0
Maďarsko	5,3	1,9	4,1
Lotyšsko	2,2	3,2	0,8
Litva	2,8	3,7	1,1
Polsko	4,5	2,7	2,0
Slovenská republika	3,5	7,9	1,3
Slovinsko	4,5	1,2	1,3
<i>Průměrná cenová dostupnost</i>	3,8	3,7	1,6

Zdroj: Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD)

Tabulka č. 2 – Současná cenová dostupnost služeb síťových odvětví, 10 % domácností s nejnižším důchodem (% celkových výdajů domácnosti)

	Elektřina	Topení	Voda
Česká republika	5,5	3,3	1,5
Estonsko	8,2	15,4	2,4
Maďarsko	6,3	1,3	4,0
Lotyšsko	2,2	2,8	0,9
Litva	3,1	0,7	0,7
Polsko	5,7	1,2	1,8
Slovenská republika	11,4	18,6	4,3
Slovinsko	9,4	1,9	2,6
<i>Průměrná cenová dostupnost</i>	6,5	5,7	2,3

Zdroj: Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD)

PŘÍLOHA III:

STANOVENÍ VÝŠE GRANTU EU: ČÍSELNÝ PŘÍKLAD

Předpokládejme, že je požadována pomoc z fondů na velký projekt v rámci prioritní osy, pro niž je stanovena míra spolufinancování (CRpa) 75 %. Pro finanční analýzu je použita 5% reálná diskontní sazba. Projekt má tuto strukturu peněžních toků:

miliony EUR – ve stálých cenách roku 2007

Rok	Investiční náklady	Provozní náklady	Příjmy	Zbytková hodnota	Čistý peněžní tok
2007	25	-	-	-	- 25
2008	25	-	-	-	- 25
2009	25	-	-	-	- 25
2010	25	-	-	-	- 25
2011	-	2	4	-	2
2012	-	2	4	-	2
2013	-	2	4	-	2
2014	-	2	4	-	2
2015	-	2	4	-	2
2016	-	2	4	-	2
2017	-	2	4	-	2
2018	-	2	4	-	2
2019	-	2	4	-	2
2020	-	2	4	-	2
2021	-	2	4	-	2
2022	-	2	4	-	2
2023	-	2	4	-	2
2024	-	2	4	-	2
2025	-	2	4	-	2
2026	-	2	4	5	7
Celkem	100	32	64	5	
Celkem (diskontováno)	89	18	36	2	-68,93

	Diskontované hodnoty	Nediskontované hodnoty
Celkové investiční náklady		100
z toho způsobilé náklady (EC), např.		80
Diskontované investiční náklady (DIC)	89	
Diskontovaný čistý příjem (DNR) = 36+2-18	20	

Krok 1) Zjistěte míru mezery ve financování (R):

Nejprve musíme určit „způsobilé výdaje“ (EE) podle čl. 55 odst. 2.

$$EE = DIC - DNR$$

$$EE = 89 - 20 = 69$$

Poté se míra mezery ve financování (R) zjistí jako:

$$R = EE / DIC$$

$$R = 69 / 89 = 78 \%$$

Krok 2) Zjistěte „rozhodnou částku“ (DA), tj. „částku, na kterou se vztahuje míra spolufinancování dané prioritní osy“ (čl. 41 odst. 2):

$$DA = EC * R$$

kde

EC jsou způsobilé náklady

$$DA = 80 * 78 \% = 62$$

Krok 3) Zjistěte (maximální) výši grantu EU:

$$\text{grant EU} = DA * CR_{pa}$$

kde

CR_{pa} je maximální míra spolufinancování stanovená pro danou prioritní osu v rozhodnutí Komise o přijetí operačního programu (čl. 53 odst. 6).

$$\text{grant EU} = 62 * 75 \% = 47$$